

Biblijny spacer po Mszy Świętej – E. Sri,

Inicjatywa Ewangelizacyjna WEJDŹMY NA SZCZYT, Częstochowa, 2022

15 – Woda i wino, obmycie rąk i modlitwa nad darami

Przyjrzyj się temu, co dzieje się na ołtarzu.

Przypatrz się, jak kapłan miesza wodę z winem, obmywa ręce, wypowiada słowa modlitwy i błogosławieństwa.

To coś znacznie więcej niż gest gospodarza, który po prostu przygotowuje stół na szczególną okazję.

Gesty, które obserwujesz, mają swoje źródło w starożytnej tradycji żydowskiej. Podobnie jak kapłani Starego Testamentu, celebrans przygotowuje się w ten sposób do wejścia do „przybytku”, a więc do spotkania ze świętą Bożą obecnością i złożenia Panu ofiary w swoim i naszym imieniu.

Każda modlitwa i każdy gest wykonywany w tej części Mszy Świętej jest głęboko osadzony w konkretnym kontekście biblijnym.

Obrzędy te mają nas duchowo przygotować na przeżywanie kulminacyjnego momentu Najświętszej Ofiary – liturgii eucharystycznej.

▪ Zmieszanie wody z winem

Wprawdzie rozcieńczenie wina odrobiną wody było w starożytności często spotykanym rytuałem, chrześcijanie zawsze przypisywanie tej tradycji, która ma swoje miejsce na tym etapie liturgii, głębokie teologiczne znaczenie.

Rolę tego gestu wyjaśnia modlitwa, którą wypowiada kapłan lub diakon:

„Przez to misterium wody i wina daj nam, Boże, udział w bóstwie Chrystusa, który przyjął nasze człowieczeństwo”.

W pierwotnym rozumieniu, **wino symbolizuje bóstwo Chrystusa, podczas gdy woda jest znakiem człowieczeństwa.**

Zmieszanie wody i wina wskazuje więc na tajemnicę wcielenia, kiedy Bóg stał się człowiekiem.

Obrzęd ten przypomina nam także o naszym powołaniu – byśmy uczestniczyli w Boskim życiu Chrystusa. Człowiek jest jak woda, ale jakoś jego życia zupełnie się zmienia, kiedy zostanie ona zmieszana z winem, które symbolizuje życie Boże.

W ten sposób Bóg tak dalece przemienia naszą grzeszną, ludzką kondycję, że możemy stać się „**uczestnikami Boskiej natury**” (2 P 1,4).

Szczególnym źródłem tej przemiany jest sam Chrystus, którego przyjmujemy w komunii świętej.

▪ **Starożytne żydowskie błogosławieństwo**

Kapłan odmawia także modlitwę nad chlebem i winem, posługując się słowami zaczerpniętymi ze starożytnej tradycji żydowskiej.

Ten tekst liturgiczny powstał bowiem na podstawie żydowskiego błogosławieństwa chleba i wina, które w czasach Jezusa było prawdopodobnie odmawiane przy posiłkach: Słuchając słów tej modlitwy, możemy trwać w duchowej łączności z Jezusem, Maryją, Józefem i apostołami, ponieważ ta sama modlitwa była zapewne znana im wszystkim.

**„Błogosławiony jesteś, Panie Boże wszechświata,
bo dzięki Twojej hojności otrzymaliśmy chleb,
który jest owocem ziemi i pracy rąk ludzkich;
Tobie go przynosimy, aby stał się dla nas chlebem życia.
Błogosławiony jesteś, Panie Boże wszechświata,
bo dzięki Twojej hojności otrzymaliśmy wino,
które jest owocem winnego krzewu i pracy rąk ludzkich;
Tobie je przynosimy, aby stało się dla nas napojem duchowym”.**

▪ **Przyjmij nas, Panie**

Kolejna modlitwa, którą wypowiada kapłan, jeszcze głębiej uświadamia nam związek pomiędzy darami chleba i wina i samym dawcą, który składa je w ofierze Bogu.

Celebrans mówi:

„Przyjmij nas, Panie, stojących przed Tobą w duchu pokory i z sercem skruszonym; niech nasza ofiara tak się dzisiaj dokona przed Tobą, Panie Boże, aby się Tobie podobała”.

Warto zwrócić uwagę, że ofiara, o której mowa w tej modlitwie, nie jest po prostu jakąś **rzeczą**, którą oddajemy Bogu, jak chleb i wino. Ofiarę stanowią sami ludzie zgromadzeni na Eucharystii: **„Przyjmij nas, Panie ...”.**

Ten aspekt ofiary, jak również wspomnienie ducha pokory i skruszonego serca, przywołuje na myśl historię z Księgi Daniela: Trzech Hebrajczyków zostało wrzuconych do rozpalonego pieca. W obliczu prześladowania, jakie spotkało ich ze strony króla babilońskiego, Ananiasz, Miszael i Azariasz wołali do Boga „**w duchu pokory**” i „**sercem skruszonym**”, prosząc, by Pan przyjął ich na wzór całopalnej ofiary składanej w świątyni. Innymi słowy, trzech młodzieńców patrzyło na swoje życie jak na ofiarę, którą mogą złożyć Bogu (por. Dn 3,15-17). Pan usłyszał wznoszone do Niego wołanie i uratował ich.

Podczas Mszy Świętej kapłan kieruje do Boga podobną prośbę.

Widzimy już, jak bardzo nasze życie wiąże się z eucharystyczną ofiarą chleba i wina składaną Bogu.

Teraz kapłan, podobnie jak Ananiasz, Azariasz i Miszael, woła w naszym imieniu do Boga „**w duchu pokory**” i z „**sercem skruszonym**”, prosząc, by Pan znalazł upodobanie w naszej ofierze.

▪ Wejście do Świętego Świętych

Następnie kapłan obmywa ręce w geście, który oznacza, że za chwilę nastąpi wydarzenie wielkiej wagi.

Jego postawa nawiązuje do obrzędu, który sprawowali kapłani w Starym Testamencie. Przystępując do konsekracji, kapłani i lewici musieli dokonać rytualnego obmycia, zanim mogli wypełnić swoją służbę w Namiocie Spotkania (por. Wj 29,4; Łb 8,7).

Przed wejściem do Arki Przymierza lub podejściem do ołtarza kadzenia kapłani musieli obmyć sobie ręce (i stopy) w wypełnionym wodą „basenie miedzianym” (por. Wj 30,17-21).

Psalm 24 podkreśla znaczenie tego rytuału dla ludzi przygotowujących się do wejścia do świątyni: „**Kto wstąpi na górę Pana, kto stanie w Jego świętym miejscu? Człowiek o rękach nieskalanych i o czystym sercu**” (Ps 24,3-4).

Warto zwrócić uwagę, że czyste ręce symbolizują czyste serce.

W cytowanym psalmie rytualne obmycie rąk oznacza w istocie wewnętrzne oczyszczenie serca, które jest niezbędne, by człowiek mógł przybliżyć się do Bożej obecności w Arce Przymierza.

Patrząc na kontekst biblijny, możemy lepiej zrozumieć, dlaczego obmycie rąk przez kapłana podczas Mszy Świętej oznacza, że on, podobnie jak lewici ze Starego Testamentu, za chwilę znajdzie się w najświętszym miejscu, które jest jeszcze bardziej godne czci niż Arka Przymierza czy świątynia.

W Starym Testamencie Bóg czasem widzialnie objawiał się swojemu ludowi w postaci obłoku, który wypełniał przybytek (por. Wj 40,34; 1 Krl 8,10-11).

Jednak podczas Mszy Świętej Bóg przychodzi do swego ludu w sposób jeszcze bardziej osobisty. Na ołtarzu, przed którym stoi kapłan, dary chleba i wina zostają przemienione w ciało i krew Chrystusa, a nasz Pan „wchodzi” w nas, kiedy przyjmujemy Go w komunii świętej.

Jezus – jedyny Najwyższy Kapłan – dokonuje tego wszystkiego przez ręce kapłana.

Przygotowując się do wykonania tych najświętszych czynności, celebrans obmywa ręce na wzór kapłanów ze Starego Testamentu, by wejść do nowego Świętego Świętych.

Aby przygotować swoją duszę do sprawowania świętych obrzędów, powtarza on także przy tym pokorną modlitwę pokutną Dawida: „**Obmyj mnie Panie, z mojej winy i oczyść mnie z grzechu mojego**” (Ps 51 ,2).

Zgromadzeni wierni w milczącym zadziwieniu, patrząc, jak kapłan słowem i gestem przygotowuje się do sprawowania swojej świętej roli.

▪ **Moja i wasza ofiara**

Na koniec obrzędu przygotowania darów kapłan zwraca się do zgromadzonego ludu, prosząc wiernych o modlitwę, w chwili kiedy ma on rozpocząć modlitwę eucharystyczną:

Módlcie się, aby moją i waszą ofiarę przyjął Bóg Ojciec Wszechmogący.

- Dlaczego kapłan wspomina w tym miejscu o dwóch rodzajach ofiary? Co ma na myśli, mówiąc o ofierze „mojej i waszej”?

„**Moja**” ofiara oznacza ofiarę Chrystusa na krzyżu, która zostanie sakramentalnie uobecniiona przez ręce wyświęconego kapłana, który działa **in persona Christi** („w osobie Chrystusa”).

„**Wasza**” ofiara odwołuje się do naszego uczestnictwa w ofierze Chrystusa. Włączamy w ten sposób całe nasze życie w doskonałą ofiarę Bożej miłości, która jest darem, jaki Chrystus złożył z samego siebie i wciąż składa go podczas każdej Eucharystii.

Wierni odpowiadają słowami modlitwy, która zapowiada, w jaki sposób obie ofiary – ofiara Chrystusa i ofiara Kościoła – zjednoczą się i zostaną złożone Ojcu przez ręce kapłana¹:

Niech Pan przyjmie ofiarę z rąk twoich na cześć i chwałę Swojego imienia, a także na pożytek nasz i całego Kościoła świętego.

W ten sposób wierni świeccy mogą najpełniej uczestniczyć w kapłaństwie Chrystusa.

¹ Podczas Mszy Świętej wierni składają ofiarę nie tylko „przez ręce kapłana, ale w pewnym sensie w jedności z nim” (Pius XII, Mediator Dei, 92)